

3. SỰ TUY TIÊU, VẬT THIỆN VI. CẦU THIỆN VI, TỬ ĐẠO KHUY. VẬT TUY TIÊU, VẬT TỰ TÀNG. CẦU TỰ TÀNG, THÂN TÂM THƯƠNG.

Việc tuy nhỏ, chớ tự làm

Nếu đã làm, thiếu đạo con.

Vật tuy nhỏ, chớ cất riêng

Nếu cất riêng, cha mẹ buồn.

3.1. Sự tuy tiêu, vật thiện vi. Cầu thiện vi, tử đạo khuy (*Việc tuy nhỏ, chớ tự làm. Nếu đã làm, thiếu đạo con*)

Thật ra có rất nhiều việc thiện lớn đều từ việc thiện nhỏ góp lại mà nên, có rất nhiều việc ác lớn đều từ việc ác nhỏ tích lũy mà thành. Cho nên Lưu Bị đã từng khuyên con ông một câu rất quan trọng đó là: **“Đừng nghĩ việc thiện nhỏ mà không làm, đừng tưởng việc ác nhỏ mà làm”**. Một lời nói, một cử chỉ của trẻ nhỏ ở trong gia đình cũng không thể cầu thả, không được tùy tiện, bởi sau này ra ngoài đời có thể sẽ phạm phải lỗi lớn. Đương nhiên khi muốn trẻ nhỏ “*vật thiện vi*” (*chớ tự làm*) thì phụ huynh cũng phải “*vật thiện vi*” (*chớ tự làm*) để làm gương cho con trẻ. Ví dụ như khi đang ngồi xem ti vi, cha mẹ có được để chân lên bàn không? Đây tuy là việc nhỏ nhưng sẽ làm cái gương tùy tiện cho trẻ nhỏ.

Ví dụ như khi lái xe ra ngoài, còn nhớ có một thầy giáo ở Thẩm Quyển, hôm đó anh ấy chở theo một đứa bé hơn năm tuổi. Khi lái xe và gặp đèn đỏ anh liền dừng xe lại. Đứa bé thấy thầy giáo dừng xe lại liền nói: “*Thầy giáo! Thầy*

không phải dừng lại. Thấy cứ cho xe chạy thẳng, sau đó cho xe quay lại!”. Đứa bé học ở đâu vậy? Mẹ của đứa bé là cảnh sát. Cho nên “Sự tuy tiểu, vật thiện vi” (việc tuy nhỏ, chớ tự làm). Người thầy sau khi nghe xong cũng rất nhạy cảm, việc này nhất định phải trao đổi với phụ huynh mới được. Khi trẻ chưa xác lập được phán đoán đúng sai, chúng ta lại toàn làm ra những gương sai lầm cho trẻ học theo. Thế thì làm sao được? Người thầy này cũng rất có nghệ thuật nói chuyện. Ông đến nói chuyện với phụ huynh của đứa bé, ông nói: “*Hôm nay con trai cô dạy tôi lái xe*”. Mẹ của đứa bé lập tức cười, vì trong lòng đã biết là việc gì rồi.

Quý vị thân mến! Chúng ta là phụ huynh thì không thể biết sai mà cứ phạm, như vậy rất không tốt. Chúng ta cũng phải nhạy cảm với những chi tiết bé nhỏ, phải làm gương cho trẻ em noi theo. Khi chúng ta có thái độ như vậy, đảm bảo chúng ta sẽ đột nhiên cảm thấy đức hạnh, học vấn của mình ngày càng tăng trưởng.

Đối với trẻ nhỏ, có rất nhiều việc chúng ta phải nhắc nhở thường xuyên, nhất là về phương diện an toàn. Chỉ cần những hành động có thể nguy hiểm đến tính mạng thì chúng ta nhất định phải thường xuyên nhắc nhở trẻ nhỏ. Hơn nữa có lúc không chỉ là nhắc nhở một lần, mà phải nhắc nhở đi, nhắc nhở lại nhiều lần.

Phương diện nào phải nhắc nhở? Khi đi qua đường, điều thứ nhất là vì an toàn, thứ hai là phải có thái độ tuân thủ phép tắc. Cho nên chỉ cần là những vấn đề về an toàn và vấn đề tuân thủ phép tắc thì chúng ta tuyệt đối phải tuân thủ. Như trong thời gian nghỉ hè hoặc nghỉ đông thường hay xảy ra tai nạn. Trẻ nhỏ

đốt pháo gây nên cháy nhà, hoặc trẻ em hẹn nhau đi bơi, khi đi lại không “xuất tất cáo, phản tất diện” (đi phải thưa, về phải trình). Bởi vậy Tổ tiên mới thường nói: “Lạc bất khả cực, lạc cực sinh bi”. Những điều này phải được dặn dò ngay khi trẻ còn nhỏ. Nếu như trẻ thường xuyên được dặn dò thì sự nhay bén của chúng đối với vấn đề an toàn sẽ rất cao. Ví dụ như khi đang bung nước sôi, chúng ta dặn chúng phải thật cẩn thận. Như vậy có thể tránh xảy ra tai nạn.

Ngoài việc phải chú ý sự an toàn của bản thân, chúng ta cũng phải nhắc nhở trẻ nhỏ tuyệt đối không được làm những động tác có thể gây nguy hiểm cho người khác. Khi chúng có thái độ như vậy thì chúng sẽ thường xuyên quán chiếu xem: “Lời nói, hành động của mình có gây nguy hại cho ai không?”. Tôi còn nhớ có xem một bài báo. Có một đứa trẻ do nghịch ngợm, khi bạn học đang định ngồi xuống ghế, nó liền kéo chiếc ghế ra chỗ khác. Bạn học không để ý cứ thế mà ngồi xuống, thế là bị ngã, xương sống lưng đập rất mạnh xuống đất, gây ra bại liệt cả đời. Mượn những ví dụ này chúng ta có cơ hội để giáo dục, nói cho học sinh biết: “Các em thấy không? Chỉ là một động tác nho nhỏ mà gây ra đau khổ cho người khác nhiều đến vậy! Có bao nhiêu người phải đau khổ? Các em nghĩ xem, không biết người bạn học này phải nằm ở trên giường chịu đựng, trải qua mấy chục năm? Các em, các em hãy nằm thử xem, chỉ cần nằm ba ngày thì toàn thân đã cảm thấy chịu hết nổi rồi. Không những người bạn đó đau khổ mà còn có những người khác còn đau khổ hơn. Chính là cha mẹ của người bạn đó. Nhìn thấy đứa con nuôi lớn đến mười mấy tuổi rồi nay bỗng nhiên lại biến thành như vậy, thử hỏi làm sao cha mẹ không bị dằn vặt mỗi khi nhìn thấy con? Cho nên đây

cũng là vết thương cả đời đối với cha mẹ. Không chỉ có cha mẹ của đứa bé quan tâm đến nó, mà tất cả những người thân yêu quý nó cũng đều rất đau lòng. Cho nên các bạn nhỏ yêu quý! Các em luôn phải ghi nhớ: Chỉ một hành động nhỏ nhỏ cũng có thể gây đau khổ cho biết bao nhiêu người. Các em tuyệt đối không được làm những việc như vậy!”. Cho nên, “Sự tuy tiểu, vật thiện vi” (Việc tuy nhỏ, chớ tự làm), đây là vấn đề về phương diện an toàn.

Về phương diện phép tắc, chúng ta cũng phải yêu cầu trẻ nhỏ tuân thủ phép tắc, “sự tuy tiểu, vật thiện vi” (việc tuy nhỏ, chớ tự làm). Ví dụ như không được vứt rác bừa bãi. Vứt rác xem ra giống như là một việc nhỏ, nhưng khi vứt rác đã thành thói quen thì nó không những làm mất mặt người trong gia đình có khi còn làm mất mặt cả quốc gia. Tôi đã từng nghe nói khi leo núi, nếu như không biết đường để leo núi, thì cứ phải leo theo những nơi có rác. Xem ra rất tiện lợi. Nhưng chúng ta hãy nghĩ sâu xa xem, đó là sự đáng thương của hành vi con người, không những không có lòng xấu hổ lại còn không biết bảo vệ môi trường thiên nhiên. Người của mấy ngàn năm trước có như vậy không? Có hay không? Người của mấy ngàn năm trước học theo giáo huấn của Thánh Hiền: “Trời là cha, đất là mẹ”, phải yêu quý mảnh đất đã nuôi dưỡng chúng ta. Cho nên, cho dù là việc nhỏ như vứt rác, chúng ta cũng không thể tùy tiện.

Ở trên mạng đã từng đăng ba bản tin tức. Thứ nhất, Trân Châu cảng của nước Mỹ, trên thùng rác ở Trân Châu cảng có ghi một hàng chữ Trung Quốc, trong khi Trân Châu cảng dùng tiếng Anh. Trên thùng rác ghi là: “Xin vứt rác vào đây!”. Họ viết cho ai xem?

Thứ hai, Hoàng Cung Thái Lan cũng là trọng điểm du lịch có tính chất quốc tế. Trong nhà vệ sinh ở đây có ghi hàng chữ: “*Khi vệ sinh xong xin hãy xả nước!*”, cũng ghi bằng chữ Trung Quốc. Viết cho ai xem? Viết cho người Trung Quốc xem.

Thánh Mẫu Viện ở Pa-ri cũng có ghi một hàng chữ Trung Quốc: “*Xin đừng nói to, làm ồn!*”. Những việc này đều là việc nhỏ: Một là nói chuyện, một là xả nước nhà vệ sinh và một là vứt rác. Ba chuyện nhỏ đã trở thành một chuyện lớn. Chuyện lớn gì vậy? Bộ mặt của người Trung Quốc đã bị những việc nhỏ này làm mất mặt với cả thế giới. Khi tôi kể chuyện này cho các em nhỏ, các em bảo: “*Thầy ơi, lau nó đi là xong*”. Tôi hỏi: “*Lau như thế nào?*”. Một người làm sai, người khác nhắc nhở, ta lại đi bịt miệng người đó lại thì người ta có còn nói nữa không? Mình bịt được miệng một người, nhưng không thể bịt được miệng của tất cả mọi người. Chúng ta phải cảm thấy xấu hổ, không được làm Tổ quốc của mình bị mất mặt. Chúng ta phải bắt đầu từ chính bản thân mình, không được vứt rác bừa bãi, phải bảo vệ vệ sinh nơi công cộng, bảo vệ an ninh nơi công cộng.

Các vị đã đến Hoàng Cung Thái Lan chưa? Ô! Các vị đều có phước báo như vậy, đều đã đến! Các vị đã đến Pa-ri của nước Pháp chưa? Tôi tin rằng đại đa số chúng ta chưa từng đến. Có thể người đến đó đều là những người như thế nào? Du học sinh, người rất giàu có, địa vị xã hội không kém cõi. Có bao giờ chúng ta thấy nông dân ở thôn quê đến Thánh Mẫu Viện ở nước Pháp không? Rất ít. Cho nên người có cơ hội đến nước Pháp đều là những người có địa vị xã hội, có học thức cao. Thế mà ngay đến những hành vi như nề nếp, cuộc sống thường ngày họ cũng làm không tốt.

Điều này cho thấy học lực không đại diện cho giáo dưỡng, học lực không biểu hiện cách học làm người. Mà điều quan trọng nhất của giáo dục là phải dạy một người có thái độ đúng đắn để làm người, làm việc. Cho nên, nếu trong nhà trường mà không có biện pháp dạy những điều này, thì quan trọng hơn là sự giáo dục ở gia đình phải có nền tảng vững chắc mới phải. Thực ra thầy giáo ở trường cũng đều tận tâm, tận lực dạy bảo. Nhưng bởi một mình thầy phải dạy mấy chục học sinh nên thật không dễ dàng gì. Chỉ có phụ huynh rất tích cực kết hợp với thầy giáo thì hành vi, cuộc sống của trẻ mới có thể dễ dàng đi vào quỹ đạo.

Cho nên trong phương diện an toàn, phương diện giữ phép tắc đều phải cẩn trọng ghi nhớ: “*Sự tuy tiểu, vật thiện vi*” (*Việc tuy nhỏ, chớ tự làm*). Nếu như đã làm những việc “*cẩu thiện vi, tử đạo khuy*” (*nếu đã làm, thiếu đạo con*) thì đối với chức trách, trách nhiệm của con cháu Diêm Hoàng chúng ta đã bị thất trách rồi. Khi còn nhỏ, tôi đặc biệt sợ bị người khác mắng: “*Hành vi này của anh thật không có gia giáo!*”. Thường khi nghe câu “*thật không có gia giáo*”, cho dù là tôi đang làm gì cũng sẽ lập tức trở nên bốt phóng túng, bởi vì sợ hành vi của mình sẽ làm cho cha mẹ bị xấu hổ lây. “*Thân hữu thương, di thân ưu. Đức hữu thương, di thân tu*” (*Thân bị thương, cha mẹ lo. Đức tổn thương, cha mẹ tủi*). Cho nên có lòng biết hổ thẹn là điều rất quan trọng đối với một người.

3.2. Vật tuy nhỏ, vật tuy tàng. Cầu tu tàng, thân tâm thương (Vật tuy nhỏ, chớ cất riêng. Nếu cất riêng, cha mẹ buồn)

Trẻ chưa biết phân biệt đâu là phải, đâu là trái, có lúc chỉ là tiện tay trộm đồ vì thấy nó hay hay. Cho nên làm cha mẹ xác thực là khi dưỡng dục con cái thì phải để tâm nhiều. Khi bọn trẻ có hành vi không tốt sẽ biểu hiện trên gương mặt. Chúng sẽ có tật giật mình. Có một bà mẹ khi thấy biểu hiện trên gương mặt con hôm nay khi đi học về có vẻ khác thường, bà liền mở cặp sách của đứa bé, kết quả đã phát hiện trong cặp có mấy quả táo. Thật kỳ lạ! Sao lại có mấy trái táo? Bà lập tức hỏi con. Đương nhiên đứa bé lúc đó không biết trả lời làm sao, nó rất căng thẳng, cứ ấp a, ấp úng mãi. Cuối cùng nó cũng chịu khai ra là khi cùng với mấy bạn học đi ngang qua hàng hoa quả liền tiện tay lấy. Thực ra không phải là nó muốn ăn, chỉ là thấy các bạn học nhao vào như bầy ong, cái không khí đó làm cho nó cảm thấy hay hay nên bắt chước.

Bà mẹ này không nói câu thứ hai, lập tức dẫn đứa bé đến hàng bán hoa quả. Khi đến thì đầu tiên là bà cúi chào ông chủ quán, sau đó xin lỗi ông. Ông chủ quán còn đang bận, cũng không biết là đã xảy ra việc gì. Bà liền nói: "*Con tôi lấy mấy quả táo của ông*". Ông chủ quán cảm thấy không vấn đề gì. Bà mẹ liền lấy tiền trả cho ông, sau đó bắt đứa con xin lỗi ông. Khi lần đầu nó phạm sai lầm mà chúng ta có thể ngăn cấm kịp thời, thì suốt đời nó sẽ ghi nhớ và sẽ không phạm sai lầm nữa. Khi nó nhìn thấy mẹ cúi đầu xin lỗi người ta, thật ra trong lòng nó sẽ cảm thấy hổ thẹn. Cho nên, bà mẹ lấy bản thân làm gương đã làm thức tỉnh lòng xấu hổ, lòng hổ thẹn của đứa con. Trẻ em không phải là không có sai lầm. Nhưng khi nó làm sai mà chúng ta dạy bảo đúng lúc thì ngược lại sẽ là một cơ hội giáo dục rất tốt.

Còn có một bà mẹ dẫn con đi dạo trong cửa hàng sách. Trong lúc đi dạo, thấy có rất nhiều quyển bút ký có đính kèm một chiếc chìa khóa nhỏ, đưa con của bà liền lấy chiếc chìa khóa. Sau khi đi ra, bà mẹ phát hiện con mình lấy chiếc chìa khóa của người ta thì liền quay lại trả cho cô thu ngân. Cô thu ngân nói: "*Có lấy lại cũng không biết để ở chỗ nào, thôi tặng cho chị vậy!*". Lúc đó bà mẹ cũng không để ý, thế là mang về. Sau đó khi đưa con đi học, bà bất chợt phát hiện con mình hay tiện tay lấy những món đồ nhỏ nhỏ của các bạn học đem về nhà. Cho nên, khi trẻ chưa biết phân biệt đâu là phải, đâu là trái, chúng làm những việc sai lầm thì người lớn chúng ta phải kịp thời chân chính lại, nếu không có thể sau này chúng sẽ thành thói quen. Trẻ em năm, sáu tuổi cha mẹ cần quan tâm nhiều hơn. Nếu được cẩn thận dạy bảo, tin rằng chúng sẽ có nền tảng để hiểu được những điều xấu tốt, đúng sai.

Cho nên những bà mẹ thời xưa đều ghi nhớ là phải giáo huấn con cái: "*Nhất qua nhất quả chi phát tham*", tức là một trái dưa, một trái cây cũng không được tham, "*nhất ti nhất hào chi bất cấu*", tuyệt đối không để cho trẻ em có hành vi thói quen tham những lợi nhỏ. Tục ngữ có câu: "***Khi nhỏ ăn trộm cây kim, đến khi lớn lên có khi ăn trộm vàng***". Cho nên phải dạy dỗ con cái "*vật tuy tiểu, vật tư tàng*" (*vật tuy nhỏ, chớ cất riêng*). Không được lấy đồ của người khác, bởi về lâu dài thì sự ảnh hưởng sẽ rất sâu rộng. Một đứa trẻ khi đã có lòng tham, nếu nó muốn có món đồ gì thì sẽ không từ thủ đoạn nào để ăn trộm, ăn cướp.

Cho nên dạy dỗ trẻ nhỏ không tham lam là dạy dỗ chúng sau này có lòng liêm khiết. Sự liêm khiết rất là quan trọng. Người đời xưa thường nói "*cử*

hiếu liêm”. Tại sao lại phải dùng “*hiếu*” và “*liêm*” để nhận định một con người có thể phục vụ cho quốc gia hay không, có thể làm quan hay không? Chúng ta hãy xem câu “*Hiếu, đức chi bản*”. “*Hiếu*” là căn bản của đạo làm người. “*Liêm*” là căn bản đạo đức khi làm việc. Có lòng liêm khiết thì khi làm việc người ta mới không mưu toan tư lợi cho riêng mình, mới chí công vô tư làm tốt công việc. Cho nên, căn bản của đạo làm người, làm việc là “*hiếu*” với “*liêm*”. Chính trị của một quốc gia có tốt hay không phải dựa vào liêm khiết hay không liêm khiết. Cho nên, “*liêm*” là căn bản của chính trị. Ví dụ hôm nay chúng ta thấy người chấp chính không liêm khiết thì cuộc sống của nhân dân nước này sẽ rất khổ sở.

Xã hội hiện nay có rất nhiều hiện tượng, chúng ta hãy quay đầu nghĩ lại xem căn bản đầu tiên là vấn đề giáo dục. Bởi vì giáo dục đã bị lơ là mất một thời gian, bây giờ chúng ta có đi oán trách cũng vô dụng. Cho nên phải bắt đầu từ chính chúng ta, bắt đầu từ mỗi phụ huynh, từ mỗi một vị thầy giáo dạy dỗ con trẻ không được tham lam, nuôi dưỡng lòng liêm khiết của chúng. Như vậy sau mấy chục năm nữa xã hội chúng ta mới có thể càng ngày càng tốt lên. Mấy mươi năm sau xã hội càng ngày càng liêm khiết, con cái càng ngày càng biết hiếu kính cha mẹ, hiếu kính trưởng bối. Khi ấy con cháu chúng ta mới có tiền đồ đáng kể. Cho nên công sức bỏ ra của mỗi vị phụ huynh và thầy giáo ngày hôm nay tuyệt đối sẽ không phí công vô ích.

“*Vật tư tàng*” (*chớ cất riêng*), ý thứ nhất ở đây muốn nói là không tham lam. Thứ hai là có những lúc tuy là đồ của mình nhưng cũng không nên chỉ biết một mình mình dùng, một mình mình hưởng thụ mà phải biết chia sẻ với

người khác. Sau nữa là bồi dưỡng thái độ khẳng khái của trẻ nhỏ. Nếu không khi trẻ thích món gì thì chỉ muốn một mình mình ăn, thế là lòng dạ nó càng ngày càng hẹp hòi, ích kỷ. Còn nhớ, có mấy đứa nhỏ học cùng với nhau và ở cùng với nhau. Có một bà mẹ của một đứa trẻ trong số đó mang mấy hộp sữa tươi cho con mình, mang đến đưa cho đứa con. Người mẹ dẫn vào trong phòng rồi nói với đứa con: “*Cái này là để con uống. Đừng cho những bạn học khác nhìn thấy!*”.

Khi con bà uống những hộp sữa này thì lén lút, vụng trộm. Những thứ bồi dưỡng như vậy thì phải cho con uống, nhưng đối với nhân cách của nó sẽ ảnh hưởng ra sao? Tôi tin rằng đứa bé khi uống mấy hộp sữa đó cũng không được vui sướng. Vậy thì trạng thái hấp thụ cũng không được tốt, bởi vì phải che che giấu giấu.

Người thầy của chúng rất cẩn thận, khi quan sát biết được vấn đề này, tối hôm đó liền nói với đứa bé: “*Em có nhiều sữa như vậy, một mình hưởng thụ không bằng cho mọi người cùng hưởng thụ, có món ngon phải biết chia sẻ với bạn bè. Em có đồng ý mang ra cho mọi người cùng uống không?*”. Kết quả là đứa bé rất đơn thuần, nó nói: “*Vâng!*”. Thế là nó mang sữa ra đổ chung vào một cái bình. Các bạn đồng học khác đều rất vui vì đứa bé mời mọi người cùng uống sữa. Sau đó mỗi một người chỉ rót có một chút. Ở đây lại nảy sinh ra một cảnh tượng rất tế nhị. Khi một người bằng lòng chia sẻ một thứ gì đó thì sẽ làm thức tỉnh lòng rộng lượng của rất nhiều người và mọi người cũng sẽ nghĩ cho người khác. Cho nên khi đứa bé này rót sữa nhiều quá thì những bạn nhỏ khác liền nói: “*Đủ rồi! Đủ rồi! Còn phải để cho các bạn khác!*”. Khi mọi người đã rót xong sữa thì cùng uống với nhau.

Cho còn hạnh phúc hơn nhận, bởi vì khi uống sữa xong các bạn đều nói lời cảm ơn với đứa bé. Cho nên đứa bé rất vui sướng. Đêm đó đứa bé viết nhật ký, đứa bé nhắc đến việc hôm nay mời mọi người uống sữa, cảm thấy ly sữa đó đặc biệt thơm, đặc biệt ngon. Khi mẹ đứa bé mở nhật ký của đứa bé ra xem, thấy con mình khẳng khái như vậy, và thấy con mình nhận ra rằng mời người khác là một việc rất vui sướng, thì người mẹ đột nhiên cảm thấy dường như mình đã làm một chuyện không thích đáng. “*Tài tán tắc nhân tự*”, con người phải khẳng khái thì mới có được nhân hòa, thì cuộc sống và sự nghiệp mới phát triển được. Sự khẳng khái của chúng ta, chúng ta không tham lam cũng là một tấm gương tốt để cho trẻ em noi theo.

Vào thời xưa có một người tên là Dương Chân. Dương Chân sống vào thời nhà Hán. Ông làm quan rất thanh liêm, hơn nữa còn thường xuyên tiến cử những nhân tài để cùng phục vụ cho đất nước. Khi làm Thái Thú ở Đông Lai, ông có tiến cử một người học trò tên là Vương Mật làm một chức quan là Xương áp lệnh. Người này rất lấy làm biết ơn, cho nên một tối nọ đã mang một số vàng đến tặng ông. Dương Chân nhìn thấy Vương Mật mang vàng đến tặng thì liền nói: “*Ta hiểu anh như vậy mới tiến cử anh ra làm quan. Thế sao anh lại không hiểu ta, còn mang vàng đến tặng?*”. Kết quả Vương Mật nói với ông: “*Không sao đâu ạ! Đó chỉ là tấm lòng của tôi. Tuyệt đối là không có ai biết!*”. Dương Chân nói: “*Sao lại không có ai biết? Trời biết, đất biết, anh biết, tôi biết*”. Cho nên ở đâu mới biết phẩm đức của một con người? **Ở nơi không có người nhìn thấy thì sẽ thấy được bản chất của một con người.** Vương Mật nghe xong cảm thấy rất hổ thẹn liền ra về.

Bởi Dương Chấn rất đổi thanh liêm cho nên tấm gương của ông đã truyền lại cho con cháu ông. Con ông là Bình, cháu ông là Tứ, chắt của ông là Bưu đều làm quan, làm đến chức Tam công, đều là quan lớn của triều đình. Tuy không tham số vàng này nhưng ông đã tích được công đức to lớn và phước phận. Cho nên: “*Tích thiện chi gia, tất hữu dư khánh*”, ngoài sự hồi hương của phước báo ra thì quan trọng hơn là tấm gương đạo đức. Cho nên, chúng ta cũng cần phải làm gương tốt cho trẻ em, và hướng dẫn trẻ em cũng phải quý trọng của công, không được lấy của công làm của riêng mình. Đây cũng là một điểm rất quan trọng.

Tôi đã từng gặp rất nhiều người thành công, họ đều nói rằng khi xưa cha mẹ họ làm công chức, nếu không phải là việc của công ty thì tuyệt đối không bao giờ sử dụng xe của công ty để đi. Thậm chí điện thoại công để ở nhà cũng không lấy để dùng vào việc riêng, rất là liêm khiết. Cho nên họ để lại cho con cái ấn tượng sâu sắc.

Tôi thường hỏi học sinh: “*Ghế trong trường của các em là do ai mua? Của công trong trường là ai mua?*”. Bọn trẻ rất đơn thuần, chúng nói: *Thầy Hiệu trưởng mua*. Tiếp đó tôi lại hỏi: “*Thế thầy Hiệu trưởng lấy tiền ở đâu?*”. “*Tiền của thầy Hiệu trưởng đương nhiên từ....*” suy nghĩ của bọn trẻ không nhanh nhạy như vậy. Tôi lại hỏi: “*Tiền của Hiệu trưởng có từ đâu?*”. Bọn trẻ nói: “*Do chính phủ cấp*”. “*Thế tiền của chính phủ từ đâu mà có?*”. “*Từ những người nộp thuế mà có*”. Tôi hỏi tiếp: “*Có bao nhiêu người nộp thuế?*”. Đứa trẻ người Đại Lục nói: “*Một tỷ ba*”. Tôi nói: “*Không có nhiều như vậy!*”. Tôi lại hỏi: “*Các em có phải nộp thuế không?*”. Bọn trẻ nói là không. Sau đó tôi nói:

“Ít nhất là có mấy trăm triệu người phải nộp thuế. Cho nên của công trong trường như cái ghế này, thậm chí là tất cả các đồ vật, có bao nhiêu người là chủ của nó? Mấy trăm triệu người là chủ của nó. Cho nên khi ta lấy trộm món đồ này là ta đã nợ mấy trăm triệu người. Sau này dù có làm trâu, làm ngựa ta cũng trả không nổi”. Chúng ta phải hướng dẫn cho bọn trẻ mọi đồ vật đều có chủ, tuyệt đối không vì ý thích của mình mà lấy nó. Cho nên gọi là “Vật tuy tiểu, vật tư tàng. Cấu tư tàng, thân tâm thương” (Vật tuy nhỏ, chớ cất riêng. Nếu cất riêng, cha mẹ buồn).

Người giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Nơi giảng: Đài Nam Đài Loan

Thời gian giảng: Năm 2005

Dịch giả: Tống Như Cường